

Nr 69.

Ankom till riksdagens kansli den 23 maj 1929 kl. 4 e. m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående vissa ändringar i den för skogsskötseln inom lappmarken m. fl. områden gällande s. k. lappmarkslagen jämte en i ämnet väckt motion.

(2:a avd.)

I en till riksdagen den 15 februari 1929 avlåten, till jordbruksutskottet hänvisad proposition, nr 197, har Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för samma dag — i anslutning till vad i statsrådsprotokollet anförts *dels* rörande frågan om vissa ströhemmans överförande från lappmarkslagen till 1923 års skogsvårdslags tillämpningsområde och *dels* beträffande frågan om rätt för skogsägare att verkställa avverkning i samband med odling, som skall utgöra vederlag för indragen ströäng — föreslagit riksdagen godkänna vid propositionen fogat förslag till förordning om ändrad lydelse av 1 och 10 §§ i förordningen den 18 juni 1915 (nr 251) angående utsyning å viss skog inom Västerbottens och Norrbottens läns lappmarker med flera områden.

Författningsförslaget finnes såsom bilaga fogat vid detta utlåtande.

Beträffande utredningen i ärendet får utskottet hänvisa till berörda statsrådsprotokoll.

I en inom riksdagens andra kammare väckt, till utskottet hänvisad motion, nr 434, av herr *Lindberg*, har hemställts, att riksdagen måtte besluta att avslå Kungl. Maj:ts proposition nr 197 angående vissa ändringar i den för skogsskötseln inom lappmarken m. fl. områden gällande s. k. lappmarkslagen, samt i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla att åt 1927 års skogs-sakkunniga uppdrages att verkställa utredning om åtgärder, på sätt i denna motion angivits, för att för framtiden trygga odlingens bestånd i lappmarken, därest friare dispositionsrätt till skogen, än som nu gäller, kommer att genom ny lagstiftning medgivas.

Beträffande de skäl, som anförts till stöd för detta yrkande, hänvisas till motionen.

Motion.

Inskränkning
av lappmarks-
lagens giltig-
hetsområde.
(1 § lapp-
markslagen.)

Lappmarks-
lagens huvud-
sakliga inne-
håll.

Lappmarkslagen (förordningen den 18 juni 1915, nr 251, angående utsyning å viss skog inom Västerbottens och Norrbottens lappmarker med flera områden) är byggd på principen om uthålligt skogsbruk samt utsyningstvång. Såsom villkor för utsyning kräves avverkningsplan, uppgjord av vederbörande skogsstatstjänsteman eller efter överjägmästares granskning godkänd av domänstyrelsen. I protokoll över utsyningsförrättningen skola angivas de åtgärder för skogsvårdens befrämjande å utsyningsområdet, som i avverkningsplanen eller eljest må hava föreskrivits såsom villkor eller angivits såsom behöfliga, samt den tid, inom vilken föreskrivna åtgärder av dylikt slag skola vara vidtagna. Utöver dessa bestämmelser innehåller lagen emellertid ej några föreskrifter om åtgärder för tryggande av återväxt efter verkställd avverkning. Handhavandet av lappmarkslagen ankommer på skogsstatspersonalen. Kostnaderna för lagens handhavande bestridas ur domänfonden, som erhåller ersättning härför dels genom inflytande utsyningsavgifter och dels genom särskilda under nionde huvudtiteln anvisade medel.

1866 års
förordning.

Den nuvarande lappmarkslagen härleder sitt ursprung från en förordning den 29 juni 1866, vars grunder godkändes av 1865—1866 års riksdag med den huvudsakliga motiveringen, att enligt vad erfarenheten lärt de nordliga länen invånare på grund av klimatets hårdhet och mångenstädes även jordmånens magra beskaffenhet icke med säkerhet kunde hava sin utkomst uteslutande av jordbruket, utan att åt dem måste bevaras en fortfarande biförtjänst av skogsavverkning och det arbete, en ordnad skogshushållning samt trävaruförädlingen allt fortfarande borde lämna. Emellertid förlänades förordningen icke allmän giltighet för de nordliga länen utan allenast för sådana skattehemman i Norrland och Kopparbergs län, vilka uppkomme antingen av nybyggen, som upplättes från kronan efter den 29 juni 1866, eller av sådana äldre nybyggen, för vilka föreskrivna byggnads- och odlingsskyldigheter icke blivit inom behörig tid fullgjorda. Med avseende å det sätt, varpå omförmälda föreskrifter skulle vinna tillämpning å ifrågavarande hemman, stadgades bland annat, att i alla beslut om nybygges omförande under skattetitelt, som meddelades efter den 29 juni 1866, skulle uttryckligen angivas, huruvida ägaren över hemmanets skog åtnjöte full skattemannarätt eller allenast den inskränkta rätt, som angäves i nyssnämnda föreskrifter, samt att anteckning därom jämväl borde ske i jordeboken. Ägare av här avsett skattehemman, som överträdde den honom sålunda tillkommande rätt över hemmanets skog, skulle enligt förordningen straffas såsom för skogsåverkan enligt 24 kap. strafflagen. Att förordningens tillämplighet inskränktes till de däri angivna skattehemman berodde, enligt vad framgår av berörda motivering, därpå att Rikets ständer i skrivelse den 30 november 1863 förklarar sig icke önska något reglementerande för hushållningen med de enskilda skogarna samt att vid sådant förhållande någon inskränkning i den dispositionsrätt, som enligt då gällande författningar tillkom ägare av redan befintligt skattehemman i avseende å därtill hörande skog eller innehavare av redan behörigen anlagda nybyggen

i avseende å den skog, som genom framdeles skeende avvitrting kunde dem tillfalla, icke ansågs böra ifrågakomma. Däremot fann man någon betänklighet ej möta, att i fråga om nybyggen, vilkas anläggande då ännu icke blivit enligt gällande författningar medgivet, eller beträffande sådana äldre nybyggen, för vilka föreskrivna odlings- och byggnadsskyldigheter icke inom behörig tid blivit författningens enligt verkställda och över vilka kronans dispositionsrätt i följd härav måste anses vara återställd, sådana bestämmelser meddelades, varigenom innehavare av dylika nybyggen, även sedan desamma efter fullgjorda odlings- och byggnadsskyldigheter i övrigt iklätt sig natur av skattehemman, underkastades en inskränkning i rättigheten till skogens begagnande, som med hänsyn till det allmännas intresse kunde anses erforderlig.

I anslutning till de principer, som sålunda av statsmakterna godtagits, utsträcktes genom särskilt brev till kammarkollegium likaledes av den 29 juni 1866 nyssnämnda förordning att gälla jämväl vid försäljning av vissa överloppsmarker i Kopparbergs län och de norrländska länen.

Vidare förlänades genom avvitrtingsstadgan den 30 maj 1873 (nr 26 sid. 1) om avvitrting i Västerbottens och Norrbottens läns lappmarker förordningen giltighet för frälse- och skattehemman samt lägenheter i lappmarkerna med avseende å dem vid avvitrtingen tilldelad skog. I denna stadga föreskrevs nämligen, att hemman och nybyggen skulle, så vitt tillgång funnes, erhålla skog ej blott till husbehov utan ock till avsalu, dock att ägare till frälse- och skattehemman och lägenheter ej skulle över den vid avvitrtingen tilldelade skogen äga vidare dispositionsrätt än enligt 1866 års förordning. Av motiveringen till den proposition, nr 4, varmed förslag till berörda bestämmelser angående inskränkningar i vederbörande ägares dispositionsrätt över skogen förelades 1873 års riksdag, framgår, att vidtagandet av åtgärder i nämnda syfte ansågs påkallat dels för att för framtiden trygga odlingens bestånd i lappmarkerna, dels för att hindra, att den nyttjanderätt till skogen i lappmarkerna, som av ålder tillkommit lapparna, omintetgjordes genom överdriven avverkning av de enskilda fastighetsägarna, dels ock för att förebygga den försämring i klimatet, som skulle bliva en följd av lappmarksskogarnas uthuggande. Därjämte uttalades i motiveringen, att genom bibehållande inom lappmarkerna av hittills gällande bestämmelser om utsyning av all skog förutom till husbehov skulle förekommas de betydande olägenheter och svårigheter i avseende å bevakande av kronans skogar, som helt säkert uppstode, om avverkning till avsalu finge ske å enskilda skogar utan föregången utsyning. I berörda proposition framhölls vidare, att ingen bestämmelse tidigare meddelats angående omfånget av de enskildas blivande områden i lappmarkerna utom i 1850 års stadga för avvitrting och skattläggning i Luleå lappmark, vilken stadga emellertid ej vunnit tillämpning och således ej kunnat grundläggas någon rätt för de enskilda, samt att det torde bero på Kungl. Maj:ts gottfinnande att bestämma skogsområdenas storlek så, att, därest de enskilda skulle erhålla oinskränkt dispositionsrätt över skogen, skadan av denna rätts befarade

missbruk inskränktes till minsta möjliga omfång — en utväg, som påtagligen skulle vara för de enskilda mindre fördelaktig, än om större områden dem tilldelades med förbehåll, som ledde därhän, att av skogen väl finge tagas så mycket, som utgjorde dess naturliga avkastning, men icke något därutöver.

Slutligen erhöll 1866 års förordning genom skrivelsen den 27 juni 1879 angående grunder för avvitrting och storskifte i Särna socken och Idre kapellag tillämplighet jämväl i fråga om den skogsmark, som tilldelades vid sagda storskifte.

1915 års lapp
markslag.

1866 års förordning efterföljdes av den nu gällande 1915 års förordning, vilken emellertid icke innebar någon ändring i den rättsliga karaktär, som utsyningstvånget erhållit genom förenämnda äldre författningar. 1915 års lappmarkslag erhöll emellertid tillämpning ej allenast å samtliga de fastigheter, som enligt vad nyss angivits underkastats bestämmelserna i 1866 års förordning, utan även å kronohemman och krononybyggen under åborätt inom avvitrtrade delar av de sex norra länen.

Lappmarks-
lagens giltig-
hetsområde.

Lappmarkslagen gäller alltså nu beträffande följande skogar:

1) enskilda skogar inom lappmarkerna samt Särna och Idre socknar i Kopparbergs län, med undantag dock av husbehovsskogar och allmänningsskogar, vilka äro underkastade särskilda bestämmelser genom lagen den 5 juni 1909 och förordningen den 18 juni 1920 samt, vad angår allmänningsskogarna i Särna och Idre socknar, särskilda av Kungl. Maj:ts meddelade föreskrifter;

2) vissa enskilda skogar (de s. k. ströhemmanen), vilka ligga spridda inom Västernorrlands och Jämtlands län samt Västerbottens och Norrbottens läns kustland, nämligen *dels* skogar till sådana skattehemman, som avses i förordningen den 29 juni 1866 angående dispositionsrätten över skogen å vissa skattehemman i Norrland och Kopparbergs län, och *dels* skogar å en del till enskilda sålda kronoöverlopsmarkar, vilka omförmälas i Kungl. Maj:ts skrivelse till kammarkollegium den 29 juni 1866 samt i kungörelsen den 26 maj 1899 angående förändring i gällande föreskrifter om åsättande av grundskatt m. m.; samt

3) en del allmänna skogar, nämligen skogar å sådana under stadgad åborätt upplättna kronohemman och krononybyggen, som äro belägna inom de sex norra länen.

Arealen av de
under lapp-
markslagen
lydande
skogarna.

Sammanlagda arealen av de under lappmarkslagen lydande skogarna utgjorde enligt den av domänstyrelsen för år 1925 avlättna förvaltningsberättelsen 3,071,293 hektar. Av denna areal belöpte å skogar inom lappmarkerna 2,575,542 hektar, inom Särna och Idre socknar 96,384 hektar samt inom Västerbottens och Norrbottens kustland, Jämtlands län och Västernorrlands län tillhoppa 399,367 hektar. Enligt de vid propositionen fogade, från vederbörande revirförvaltare infordrade vid propositionen i bilagor fogade uppgifterna skulle sistnämnda summa i stället utgöra 397,936 hektar, varav redovisas såsom skatte- och frälsehemman 339,358 samt såsom kronohemman och nybyggen 58,578. Arealen av de till frigivande från lapp-

markslagen i förevarande proposition föreslagna skogarna skulle alltså enligt sagda uppgifter utgöra 339,358 hektar, men fråndrages impediment och alltså endast den produktiva skogsmarken räknas, återstå blott 213,735 hektar, vilket överensstämmer med departementschefens uttalanden om att det nu föreslagna frigivandet rör sammanlagt något över 200,000 hektar. Huru ifrågavarande areal fördelar sig å enskilda eller trävarubolag framgår ej av de lämnade uppgifterna, enär i de uppgifter angående dylik fördelning, som i förenämnda bilagor till propositionen lämnas, jämväl torde ingå under åborätt upplåtna kronohemman och nybyggen — sistberörda uppgifter visa emellertid för enskilda 117,506 hektar och för trävarubolagen 129,169 hektar; bolagen synas alltså vara i besittning av relativt mera skogsbördig mark.

Redan tidigt framställdes yrkanden om upphävande av det i förevarande lagstiftning stadgade utsyningstvånget. Frågan var före vid framläggande av 1915 års lappmarkslag, då emellertid den meningen segrade, att sagda tvång borde utan inskränkning bibehållas.

I skogslagstiftningskommitténs den 9 december 1918 avgivna betänkande upptogs frågan ånyo till diskussion med avseende å de under lappmarkslagen lydande skogar å skattehemman, som voro belägna nedom Västerbottens län. Det hade särskilt inom kommittén bragts på tal, att det vore olämpligt, såväl att dessa skogar med sin sporadiska förekomst skulle stå kvar under skogsstatens handhavande, sedan alla övriga enskilda skogar i orten kommit under skogsvårdsstyrelsernas tillsyn, som ock att de i övrigt skulle vara underkastade särskilda bestämmelser i fråga om vården och dispositionsrätten. Då emellertid dessa bestämmelser härledde sig från villkor och föreskrifter vid upplåtande av kronomark åt enskilda och sålunda vore av annan än skogsvårdslags karaktär, hade kommittén ej ansett sig befogad att ingå på frågan om någon ändring av bestämmelserna om berörda skogar i de nyssnämnda hänseendena. Kommittén undantog därför samtliga under lappmarkslagen lydande skogar från den allmänna skogsvårdslagen. Kommitténs ordförande, landshövding K. S. Husberg och dess ledamot A. Sahlberg voro i detta avseende av en annan mening och ansågo, att utsyningstvånget borde upphävas beträffande nyss angivna enskilda skogar. Det är att märka, att dessa reservanter, som bestämt bestredo den uppfattningen, att lappmarkslagen skulle hava någon annan karaktär än skogsvårdslag, gävo uttryck, bland annat, för den meningen, att även från skogsvårdssynpunkt ett upphävande av lappmarkslagen beträffande ifrågavarande skogar skulle vara till fördel.

De principiella meningsskiljaktigheter, som sålunda stodo mot varandra i skogslagstiftningskommittén, avspeglar sig i de diskussioner i denna fråga, som senare ägt rum.

Härom torde i korthet böra erinras följande. Det förslag till ny skogsvårdslag, som framlades vid 1923 års riksdag i omhandlade avseende, anslöt sig till kommitténs majoritet. I motiveringen till förslaget framhöll departementschefen, att beträffande nu ifrågavarande skogar torde

Krav på upphävande helt eller delvis av lappmarkslagen samt på revision av lagen.

Skogslagstiftningskommittén.

1923 års proposition nr 10A.

råda särskilda förhållanden, vilka borde göras till föremål för undersökning, innan ny lagstiftning för dem kunde införas.

1923 års
riksdag.

I sitt över berörda proposition avgivna utlåtande föreslog särskilda utskottet vid 1923 års riksdag ej någon ändring i propositionen uti denna del. Utskottet uttalade emellertid såsom önskvärt, att en undersökning komme till stånd rörande överförande från lappmarkslagen till den nya skogsvårdslagen av de under den förra lagen lydande skogar, som låge spridda inom Västernorrlands och Jämtlands län samt inom Västerbottens och Norrbottens läns kustland. Såsom skäl härför framhöll utskottet, att det givetvis i och för sig vore ägnat att medföra olägenheter i olika avseenden, att fastigheter med särskilda skogslagsbestämmelser funnes inspridda här och var inom ett område, där i övrigt andra sådana lagbestämmelser tillämpades.

Vad utskottet sålunda anfört godkändes av riksdagen.

Yttranden i
anledning av
1923 års riks-
dagskrivelse.

Med anledning av den av 1923 års riksdag sålunda angivna uppfattningen rörande omförmälda skogar lät Kungl. Maj:t verkställa viss utredning av frågan, varunder bland de hörda ortsmyndigheterna framkommo ganska delade meningar. I principfrågan, huruvida lappmarkslagens bestämmelser, i vad de avsåge berörda skogar i Västernorrlands och Jämtlands län samt Västerbottens och Norrbottens läns kustland, kunde anses vara av annan natur än skogsvårdslag samt huruvida av sådan grund hinder kunde anses möta mot skogsvårdslagens utsträckande att gälla för samma skogar, avgav kammarkollegium särskilt utlåtande. I sagda utlåtande ställde sig kammarkollegium — såvitt rörde skatte- och frälsehemman men ej de under åborätt upplättna kronohemman och nybyggen — på den ståndpunkten, att lappmarkslagen allenast ägde skogsvårdslags karaktär. Med denna uppfattning syntes det kollegium, å andra sidan, icke utan vidare följa, att den särskilda grund, varå dessa skogsvårdsbestämmelser — genom sitt sammanhang med villkoren för skogarnas förvärvande från kronan — vilade, skulle vara för den föreliggande lagstiftningsfrågan betydelselös. Skogslagstiftningens möjlighet att för tillgodoseende av det allmännas intresse av de enskilda skogarnas bestånd syntes, oaktat den förskjutning i rättsuppfattningen, som härutinnan ägt rum sedan mitten av förra århundradet, alltjämt anses vara i viss grad begränsad. Ansåges för den skull lappmarkslagen innefatta ett skogsvårdssystem av effektivare slag än 1923 års skogsvårdslag, syntes kollegium all anledning föreligga att beträffande nämnda skogar upprätthålla en särslagstiftning, som kunde anses, å ena sidan, icke kränka någons enskilda rätt men, å andra sidan, på ett verksammare sätt tillgodose den allmänna skogsvårdssynpunkten.

1924 års
proposition
nr 95.

I samband med avgivande av förslag till 1924 års riksdag angående upphävande — på sätt 1923 års riksdag jämväl ifrågasatt — av den s. k. dimensionslagen, som då gällde för de delar av Norrbottens och Västerbottens kustland, som icke hörde under lappmarkslagen — anmäldes, att Kungl. Maj:t i enlighet med av dåvarande chefen för jordbruksdepartementet närmare utvecklade uppfattning funnit övervägande skäl tala emot överförande av ifrågavarande skogar till den allmänna skogsvårdslagen. Även jordbruks-

utskottet fann den i detta hänseende förebragta utredningen klarlägga, att vissa skäl talade mot att då överföra ifrågavarande skogar till skogsvårdslagen. I sammanhang härmed uttalade utskottet beträffande den redan då tilltänkta utredningen rörande ändring i lappmarkslagen i syfte att förskaffa densamma större möjligheter för återväxtens betryggande, att därvid även borde undersökas, huruvida icke möjligen berörda syfte kunde gagnas genom att beträffande dessa skogar tillgodogöra sig skogsvårdsstyrelsernas verksamhet.

Frågan huruvida lappmarkslagen borde bibehållas för hela sitt nuvarande giltighetsområde upptogs emellertid återigen, då domänfullmäktige i samband med ett den 10 april 1925 av domänstyrelsen avgivet yttrande rörande vissa av domänstyrelsen föreslagna ändringar i lappmarkslagen hävdade den ståndpunkten, att sådana under lappmarkslagen lydande mera godartade skogsmarker i bättre geografiskt läge, som funnes insprängda i, eller som i föryngringshänseende vore likvärdiga med de områden, där skogsvårdslagens allmänna bestämmelser tillämpades, skulle undantagas från utsynings tvång samt inordnas under skogsvårdslagen. Under lappmarkslagen lydande svår-föryngrade skogar samt de, som voro av skyddskogs karaktär, borde däremot enligt fullmäktiges förslag kvarstå under lagen.

Domänfullmäktiges framställning.

Med anledning av domänfullmäktiges förslag verkställdes viss utredning, varvid meningarna i frågan alltjämt bröto sig mot varandra. Frågan om ändring i olika hänseenden av lappmarkslagen föranledde förslag till 1927 års riksdag (prop. nr 43), vari principiellt avstyrktes vidtagande av åtgärd för inskränkning av lappmarkslagens giltighetsområde — samtidigt föreslogs vissa jämkningar i sagda lag, avseende i huvudsak att komplettera densamma med mera effektiva återväxtbestämmelser i anslutning till sådana bestämmelser i den allmänna skogsvårdslagen.

1927 års proposition nr 43.

I det utlåtande, nr 63, som jordbruksutskottet avgav över berörda proposition samt i anledning av densamma väckta motioner, hemställde utskottet om avslag å det i propositionen framlagda lagförslaget samt att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla dels om skyndsamt framläggande av förslag rörande överförande till den allmänna skogsvårdslagen av sådana utom lappmarkerna belägna, under lappmarkslagen nu lydande enskilda skogar, beträffande vilka ur skogsbiologisk synpunkt hinder härför icke mötte, dels ock om verkställande av utredning och framläggande snarast möjligt av förslag till ny skogsvårdslag för inom lappmarkerna belägna enskilda skogar, under beaktande å ena sidan att i möjligaste mån de principer följdes, varpå den allmänna skogsvårdslagen vore byggd, samt å andra sidan att tillbörlig hänsyn toges till i dessa trakter föreliggande svårigheter till föryngring, ävensom till önskvärheten att av sociala och nationalekonomiska skäl fördela avverkningen av den avverkningsmogna skogen på längre tid.

1927 års jordbruksutskott.

Utskottet anförde därvid följande:

»Vid sitt ställningstagande till förevarande spørsmål utgår utskottet från den principiella uppfattningen, att en särslagstiftning av här ifrågavarande art icke bör till sin reella innebörd göras strängare eller till giltighetsområdet vidare än som för tillgodoseende av det därmed avsedda syftet kan

anses vara nödvändigt. I antydda avseenden kunna enligt utskottets mening framställas berättigade erinringar även mot det nu framlagda lagförslaget. Utskottet får till en början erinra, att då riksdagen 1923 behandlade den allmänna skogsvårdslagen, riksdagen uttalade sig för den uppfattningen, att vissa utanför lappmarkerna belägna skogar under lappmarkslagen borde överföras från lappmarkslagen till den allmänna skogsvårdslagen. Därvid underströks särskilt den synpunkten, att det givetvis i och för sig vore ägnat att medföra olägenheter i olika avseenden, att fastigheter med särskilda skogslagsbestämmelser funnes inspridda här och var inom ett område, där i övrigt andra sådana lagbestämmelser tillämpades. De skäl, som tidigare anförts för en inskränkning i förevarande lagstiftnings giltighetsområde, synas utskottet under de senaste åren hava vunnit i styrka, närmast på grund av det ökade skogliga intresse från de enskilda skogsägarnas sida, som på ett glädjande sätt kommit till synes vid tillämpningen av den nya skogsvårdslagen. Den uppfattningen torde därför hava blivit alltmera allmän, att den princip om »frihet under ansvar», varpå skogsvårdslagen psykologiskt är byggd, befunnits vara av stort värde i skogsvårdshänseende. Även i övrigt torde erfarenheten ha visat, att denna lag i allmänhet väl uppfyller de förhoppningar, som ställts på densamma. Icke minst torde det hava visat sig, att lagens restriktiva bestämmelser — ifråga om avverkning i svärföringrad skog m. m. — kunnat på ett verksamt sätt tillämpas. Vid sådant förhållande måste de olägenheter, som äro förbundna med den alltigenom på tvång byggda lappmarkslagen, komma att framstå i skärpt dager särskilt vad angår därunder lydande utom lappmarkerna belägna skogar. Detta framhålles ock med styrka i de motioner, vari helt eller delvis yrkas avslag å propositionen, ävensom i de från ägare av under lappmarkslagen lydande skogar till utskottet överlämnade inlagor. Det torde icke heller kunna förnekas, att åtskilliga av de anmärkningar, som från rent skogliga och ekonomiska synpunkter riktats mot den nuvarande lappmarkslagen, äga reellt fog, och dessa anmärkningar synas i viktiga delar bibehålla sin giltighet även beträffande det föreliggande lagförslaget. Det ligger sålunda i sakens natur, att det enligt lagförslaget under alla förhållanden obligatoriska utsynings-tvånget med dess ofrånkomligt stela former måste lägga hinder i vägen för önskvärd anpassning av skogsbruket efter såväl ekonomiska förhållanden och konjunkturlägen som skogsvårdens krav. Även om — såsom visserligen i propositionen förutsattes — för framtiden större uppmärksamhet skulle ägnas åt att undvika olägenheter av detta slag, torde dessa dock i huvudsak komma att i praktiken kvarstå. Och härigenom förringas enligt utskottets mening i väsentlig grad den överlägsenhet i skogligt hänseende, som lappmarkslagen, på sätt gjorts gällande, skulle äga framför den allmänna skogsvårdslagen.

Vid övervägande av de skäl, som anförts för och emot en inskränkning av lappmarkslagens giltighetsområde, har alltså utskottet ansett sig i princip böra ansluta sig till den ståndpunkten, att en sådan inskränkning bör äga rum, där hinder från skogsbiologisk synpunkt icke möter. Utskottet får här erinra, att någon närmare undersökning — såsom av 1923 års riksdag ifrågasatts — vilka skogar under lappmarkslagen som äro att hänföra till den ena eller andra kategorien icke kommit till stånd med hänsyn till Kungl. Maj:ts principiella ståndpunkt till den omhandlade frågan. Det torde emellertid få anses såsom ostridligt, att de i Norrlands kustland och i Jämtlands län belägna skogarna, vilka ligga spridda bland skogar under skogsvårdslagen, äro av dylik beskaffenhet. — Möjligen kan i detta avseende en viss tvekan råda ifråga om de nordligaste delarna av kustlandet,

vilket även torde gälla de inom Särna och Idre socknar av Kopparbergs län belägna skogarna. Beträffande från vissa håll uttalade farhågor för att befolkningen i nu ifrågavarande trakter skulle komma att missbruka den i allmänna skogsvårdslagen medgivna fria avverkningsrätten torde det vara tillräckligt erinra om de bestämmelser, som denna lag innehåller till förhindrande av dylikt missbruk, och med avseende å förmågan att rätt tillämpa lagens bestämmelser torde goda skäl finnas för antagandet, att denna befolkning äger lika stora förutsättningar som den i de under lagen nu lydande delarna av Norrland.

Av det anförda torde framgå, att utskottet icke kan biträda Kungl. Maj:ts förslag i fråga om giltighetsområdet för en lagstiftning av ifrågavarande art utan anser utskottet i stället, att efter verkställd erforderlig utredning förslag bör föreläggas riksdagen om överförande till skogsvårdslagen av nu berörda under lappmarkslagen lydande skogar eventuellt med den begränsning, som kan påkallas med hänsyn till ovan antydda tveksamhet i fråga om vissa av dessa skogar.

Utskottet övergår härefter till den föreliggande lagstiftningsfrågan med avseende å de inom lappmarkerna belägna enskilda skogar under lappmarkslagen. Även om enahanda skäl, som ovan anförts för överförande till skogsvårdslagen av ovanberörda skogar utom lappmarkerna, principiellt äga giltighet jämväl beträffande lappmarksskogarna, torde dock i stort sett enighet råda därom, att en viss särslagstiftning, av beskaffenhet att mera säkerställa uthållighet i skogsbruket, för dessa senare skogar är erforderlig. Härför tala med styrka fortfarande de skäl, som på sin tid föranledde lappmarkslagens införande, nämligen nödvändigheten av en jämn hushållning med virkeskapitalet i dessa karga, i fråga om utkomstmöjligheter illa gynnade trakter. De skogsbiologiska förhållandena synas onekligen här påkalla alldeles särskild varsamhet, helst som återväxtproblemet för dessa traktors vidkommande torde anses vara i huvudsak olöst. I detta sammanhang kan framhållas, att de i förevarande lagförslag upptagna bestämmelserna om reproduktionsskyldighet i vissa avseenden synas förutsätta gynnsammare föröyrngningsmöjligheter än man på många håll inom lappmarkerna torde kunna hava att räkna med. En avverkning i stor skala skulle vid angivna förhållanden kunna för framtiden äventyra skogens bestånd. Från skilda håll har emellertid framhållits önskemålet, att jämväl skogsvårdslagstiftningen för lappmarkerna i möjligaste mån måtte avfattas i anslutning till den allmänna skogsvårdslagen och i dess anda men med bibehållande dock av den avverkningskontroll, som i anslutning till vad ovan nämnts kan anses nödvändig med hänsyn till såväl i dessa trakter föreliggande återväxtsvårigheter som ock till önskvärdheten att av sociala och nationalekonomiska skäl fördela avverkningen av den avverkningsmogna skogen på längre tid. I detta sammanhang kan erinras därom, att jordbruksutskottet vid 1924 års riksdag i sitt av riksdagen godkända utlåtande nr 30 i fråga om den redan då tilltänkta utredningen rörande ändring i lappmarkslagen i syfte att förskaffa densamma större möjligheter för återväxtens betryggande framhöll, att därvid även borde undersökas, huruvida icke möjligen berörda syfte kunde gagnas genom att beträffande dessa skogar tillgodogöra sig skogsvårdsstyrelsernas verksamhet.

Utskottet delar uppfattningen, att denna lagstiftningsfråga bör lösas i nu antydd riktning, men underskattar därvid ingalunda de svårigheter, som i olika avseenden möta. Utskottet finner sig sålunda böra föreslå, att ny utredning av ärendet jämväl från nu angivna utgångspunkter kommer till stånd. Det torde emellertid härvid böra uppmärksammas, att jämväl inom

lappmarkerna förekomma skogar av sådan mera godartad beskaffenhet, att det för dessa skogars vidkommande icke torde vara uteslutet att inom den av utskottet ifrågasatta särlagstiftningens ram medgiva vissa lättnader. Enligt utskottets mening torde emellertid icke vara nödvändigt att sammankoppla denna utredning med den ovan föreslagna undersökningen rörande överförande av vissa skogar till skogsvårdslagen, vilken torde kunna utföras på jämförelsevis kort tid. Utskottet får i detta sammanhang erinra, att såsom skäl för uppskov med avgörandet av lappmarkslagens fortsatta bestånd från skilda håll framhållits den inverkan den ännu icke fullbordade riksskogstaxeringens resultat skulle kunna tänkas utöva på ett sådant avgörande. Utskottet förutsätter, att vid utarbetande av de förslag, varom nu är fråga, resultatet av såväl riksskogstaxeringen som av de vid statens skogsförsöksanstalt pågående specialundersökningarna rörande norrlandskogarnas föryngring kommer att utnyttjas så långt ske kan, utan att utredningen därigenom väsentligt fördröjes. Utskottet anser sig tillika böra uttala att i den mån under den föreslagna utredningens gång den nuvarande lappmarksförordningens tillämpning kan ledas i den riktning utskottet här ovan angivit det avsedda syftet i viss mån skulle kunna nås redan under denna förordnings giltighetstid.

Då med hänsyn till vad å ena sidan i propositionen meddelats och å andra sidan under ärendets behandling inom utskottet gjorts gällande rörande lappmarksbefolkningens synpunkter å förevarande fråga en viss oklarhet synes råda i detta avseende, anser utskottet, att en undersökning härutinnan bör vid den förnyade utredningen på lämpligt sätt äga rum.

Utskottet anser sig böra påpeka, att ett förkastande på sätt utskottet ifrågasätter av det föreliggande lagförslaget icke innebär någon risk för överavverkning, alldenstund för sådant fall den nuvarande lappmarkslagen kommer att utan vidare fortfarande äga giltighet.

Utskottet får slutligen framhålla, att vad utskottet här anfört uteslutande hänför sig till de enskilda skogar, som lyda under lappmarksförordningen. Vidkommande de allmänna skogar, som lyda under förordningen, så kan ej ifrågasättas att överföra dem till den allmänna skogsvårdslagen, men de åtgärder, utskottet ovan ifrågasätter, komma givetvis även att framkalla ett nytt övervägande av skogsvårdsbestämmelser för dessa skogar.

Utskottets hemställan om avslag å Kungl. Maj:ts förslag bifölls av båda kamrarna.

Utskottets hemställan i övrigt bifölls av första, men avlogs av andra kammaren med 94 röster mot 82, som avgåvos för bifall till samma hemställan. Denna föranledde sålunda ej någon riksdagens åtgärd.

Under debatten i andra kammaren ifrågasattes av talare representerande majoriteten i denna kammare lämpligheten av ett överförande till skogsvårdslagen, på sätt utskottet avsett, av nyssangivna under lappmarkslagen lydande, utom lappmarkerna belägna skogar, varjämte även i övrigt de av utskottet lämnade direktiven för det ifrågasatta utredningsarbetet ej i allo ansåges kunna godtagas. Emellertid ville man ej motsätta sig en revision av den nu gällande lappmarkslagen. Tvärtom framlades vissa synpunkter beträffande en dylik revision. Sålunda hävdades, att det borde undersökas, huruvida ej sådana ändringar i lagen kunde vidtagas, att de gamla, å ifrågasatt skogar sparade virkesförråden kunde avverkas i något snabbare tempo än för närvarande ägde rum, samt jämkningar ske i fråga om sättet

för utsyningarnas verkställande. Med skärpa framhölls vidare, att någon rubbning ej borde ske i den nuvarande lappmarkslagens huvudprincip, det uthålliga skogsbruket.

Det torde kunna sägas, att inom båda kamrarna den uppfattningen gjorde sig gällande, att en ny utredning borde komma till stånd angående hela förevarande lagstiftningsfråga samt att denna utredning bland annat borde åsyfta genomförande av vissa lättnader i lagens nuvarande avverkningsregler. Beträffande arten och omfattningen av berörda lättnader rädde däremot väsentligen olika meningar, liksom vidkommande frågan om begränsningen av lagens giltighetsområde.

Frågan om revision av lappmarkslagen samt om inskränkning av dess giltighetsområde upptogs härefter till förnyad utredning genom Kungl. Maj:ts beslut den 2 september 1927, då dåvarande chefen för jordbruksdepartementet bemyndigades att för ändamålet tillkalla sakkunniga. I sitt anförande till statsrådsprotokollet nämnda dag erinrade departementschefen till en början om vad som vid 1927 års riksdag förekommit och anförde därpå följande:

1927 års
skogssakkun-
niga för
Lappmarken.

»För egen del finner jag vad i detta lagstiftningsärende förekommit giva vid handen, att en revision av lappmarkslagen är av behovet påkallad. Såväl den betydande arealen av de skogar, varom nu är fråga, som de stora sparade virkesförråden därå göra det till en allmän angelägenhet av största vikt, att lagstiftningen i fråga om dem gives ett sådant innehåll, att den i möjligaste mån befordrar en rationell skötsel av desamma, samtidigt som skogsägarnas berättigade intressen tillgodoses.

Jag vill för den skull tillstyrka, att en förutsättningslös utredning åvägbringas rörande de lämpligaste åtgärderna för att vinna detta mål, därvid samtliga på frågans lösning inverkande omständigheter böra bli föremål för prövning. Särskilt må med avseende härå framhållas, att det för nu rådande uppfattning torde te sig som en brist, att den gällande lappmarkslagen ej ålägger vederbörande skogsägare någon som helst skyldighet att sörja för återväxt efter verkställd avverkning. Införande av en efter skogsbiologiska och klimatiska förhållanden i dessa trakter lämpad dylik skyldighet synes därför böra göras till föremål för undersökning. Vidare torde böra utredas, huruvida ej vissa ändringar i lagens nuvarande avverkningsregler äro påkallade, särskilt med hänsyn till möjligheten att bättre tillgodogöra den övermogna och skadade skogen. I samband härmed bör övervägas, huruvida den nuvarande organisationen för lagens handhavande bör bibehållas eller en ny form härför skapas. Även spörsmålet om begränsning av lagens giltighetsområde bör tagas under övervägande, därvid fråga kan uppkomma, huruvida redan på ett tidigare stadium av utredningen särskilt förslag i detta hänseende anses böra framläggas. I övrigt må bringas i erinran de sociala förhållanden, som råda inom ifrågasvarande trakter, och den återverkan en ändrad skogslagstiftning kommer att utöva därå likasom å den enskildes ekonomi. En omändring av nu gällande bestämmelser kommer slutligen att, allt efter de nya föreskrifternas innebörd, medföra konsekvenser med avseende å den nuvarande skogsadministrationen och därmed sammanhängande ekonomiska frågor.

Vid den ifrågasatta utredningen böra givetvis resultaten av riksskogstaxeringen samt av de vid statens skogsförsöksanstalt pågående specialundersökningarna rörande norrlandsskogarnas förnygring i möjligaste mån tillgodogöras. Jag tillåter mig härvid erinra, att riksskogstaxeringen

beträffande de delar av landet, där lappmarkslagen gäller, numera slutförts samt att berörda specialundersökningar fortskridit så långt, att viss ledning för föreliggande frågor bedömande därav torde kunna hämtas.

Verkställandet av utredningen torde böra uppdragas åt särskilda sakkunniga, omfattande såväl representanter för skoglig, administrativ och juridisk fackkunskap som företrädare för vederbörande skogsägares och ortsbefolkningens intressen.»

De sakkunnigas förslag.

Nämnda sakkunniga hava i ett den 15 november 1928 avgivet betänkande hemställt om sådan författningsändring, att de utanför lappmarkerna samt Särna och Idre socknar belägna enskilda skogar, som lyda under lappmarkslagen, skola bli underkastade samma lagbestämmelser i skogsvårdshänseende som kringliggande enskilda skogar samt sålunda underkastade 1923 års skogsvårdslags bestämmelser. Sakkunniga hava som motiv för sin hemställan anfört:

»Det torde vara uppenbart, att avsevärda olägenheter måste uppkomma av ett sådant förhållande, som nu råder, eller att den ena skogsmarken är underkastad en skogslag och angränsande skogsmark en annan. Detta måste i desto högre grad bli förhållandet, som i ena fallet en myndighet utövar den nödiga kontrollen, medan i andra fallet en annan myndighet fullgör detta värv. Från praktiska och ekonomiska samt administrativa synpunkter måste det ovillkorligen bli en vinst av icke ringa värde, om enhetliga lagbestämmelser härvidlag genomföras. Några invändningar här emot torde ej heller kunna göras vare sig från biologiska eller klimatologiska synpunkter, ty man läser utan tvekan vara berättigad fastslå, att skogarna å de s. k. ströhemmanen icke i dessa hänseenden förete någon som helst skillnad mot kringliggande under skogsvårdslagen lydande skogar, utan att den omständigheten, att de äro underkastade annan skogslag, har en uteslutande historisk grund. Visserligen har jordbruksutskottet vid 1927 års riksdag ifrågasatt, att beträffande de nordligaste delarna av Norrbottens kustland hinder av skogsbiologisk art möjligtvis skulle kunna förefinnas för ett överflyttande av skog från lappmarkslagens till skogsvårdslagens giltighetsområde, men sakkunniga, som haft sin uppmärksamhet särskilt riktad på dessa förhållanden, hava vid företagna undersökningar blivit fullt förvissade om, att skäl icke föreligger att från skogslagstiftningssynpunkt behandla dessa längst norrut belägna ströhemmansskogar annorlunda än skogarna å ströhemmanen i övrigt.

Ett ytterligare skäl, som starkt talar för att med avseende å ströhemmanen genomföra enhetliga lagbestämmelser, är, att det för befolkningen, som ju i allmänhet saknar kännedom om de historiska förutsättningarna, måste framstå som en orättvisa, att den ena hemmansägaren skall kunna disponera sin skog på ett annat och kanske friare sätt än grannen, utan att någon olikhet i mark och skog giver anledning härtill. Det har heller icke saknats uttryck för en sådan uppfattning från befolkningens sida. Denna känsla av orättvisa måste för övrigt uppenbarligen särskilt lätt framkallas, när det icke är större sammanhängande områden utan, såsom fallet är med dessa ströhemman, i huvudsak endast spridda skogar, som äro underkastade särskilda lagbestämmelser.

Vid flera tidigare tillfällen, då det varit ifrågasatt att fritaga skogar från lappmarkslagens föreskrifter, har gjorts gällande, att de särskilda bestämmelser, varigenom skogarna underkastats denna lags inskränkningar, till-

kommit i samband med kronans upplåtelse av skogarna åt enskilda, samt att dessa bestämmelser därför skulle hava annan än skogsvårdslags karaktär. Från en sådan uppfattning rörande sagda bestämmelsers natur skulle man törhända kunna hämta ett skäl, som talar emot, att enhetliga lagbestämmelser, på sätt de sakkunniga velat föreslå, oförbehållsamt införas. De sakkunniga anse sig därför här böra uttala, att de för sin del icke kunna godtaga en dylik uppfattning, utan att enligt deras mening man icke kan tillägga omnämnda bestämmelser annan innebörd än att de äro av uteslutande skogsvårdslags natur. Bestämmelserna hava aldrig avsett annat än ett betryggande av skogens bestånd och goda vård. Visserligen är sant, att vid deras tillkomst man icke ansett dem kunna tillämpas med avseende å andra skogar än sådana, över vilka kronan fortfarande kunde anses hava dispositionsrätt; men denna försiktighet från statsmakternas sida finner sin förklaring i de lagstiftningsgrundsatser, som vid den tidpunkten omfattades av statsmakterna. Under alla omständigheter torde man — även med en annan uppfattning i denna fråga — icke enligt de sakkunnigas mening med fog kunna låta nämnda förhållande utgöra ett hinder för genomförande av enhetliga lagbestämmelser, då i övrigt starka skäl tala härför.

Sakkunniga hava begränsat sitt förslag till att avse allenast enskilda skogar. Det har nämligen syntts de sakkunniga uppenbart, att med avseende å de allmänna skogar, för vilka lappmarkslagen gäller, d. v. s. skogar å vissa under åborätt upplåtna kronohemman och krononybyggen, icke i detta sammanhang någon ändring bör äga rum.

Då de sakkunniga med sitt förslag gått in för en utvidgning av giltighetsområdet för 1923 års skogsvårdslag, stödjade de sig på den betryggande erfarenhet, som numera föreligger om nämnda lags verkningar. Det måste nämligen anses till fullo ådagalagt, att skogsvårdslagen utrustat den övervakande myndigheten, skogsvårdsstyrelsen, med tillfredsställande maktmedel att förhindra skogsskövling och att framtinga de skogsvårdande åtgärder, som kunna erfordras för betryggande av skogarnas reproduktion efter företagna avverkningar. Men framför allt kan man ej bortse ifrån betydelsen av den i lagens anda framarbetade frivilliga samverkan mellan skogsvårdsstyrelse och skogsägare och det i samband därmed hos befolkningen framkallade ökade intresset för skogarnas vård. Detta skogliga intresse yttrar sig dels däri, att skogsägarna i allt större utsträckning begära skogsvårdsstyrelsernas råd och biträde vid utstämpling för avverkning i såväl äldre som yngre skog, och dels däri, att arbeten för produktionens höjande, såsom genom dikning av försumpade marker, beståndsvårdande röjningar m. m. nått en betydande omfattning. I detta frivilliga förtroendefulla samarbete mellan skogsägarna och skogsvårdsstyrelserna har man enligt sakkunnigas mening att finna den säkraste grunden för ett ökat skogsvårdsintresse och därmed förbättrad skogsvård å de enskilda skogarna. Visserligen har man tidigare icke ansett sig böra gå med på ett överflyttande av nu ifrågasvarande skogar från lappmarkslagens giltighetsområde till 1923 års skogsvårdslag, men orsaken härtill är huvudsakligen att finna i den omständigheten, att man då ännu icke haft tillräcklig erfarenhet rörande sistnämnda lags verkningar inom de nordligaste länen.

Enligt de sakkunnigas mening torde man ej heller behöva befara, att skogarnas överflyttande till skogsvårdslagen skall komma att medföra några ödesdigra verkningar för skogskapitalets bestånd. Erfarenheten från de i samma landsdelar belägna skogar, som hittills lytt under denna lag, har

icke givit anledning till dylika farhågor. Visserligen kan man förvänta, att från nu ifrågavarande hemman, vilka i regel hava riklig tillgång på äldre skog, väsentligt ökade avverkningar komma att företagas under en tidsperiod framåt, men man torde ej behöva befara, att dessa ökade avverkningar skola hava märkbart inflytande på virkesmarknaden. Emot en dylik farhåga torde vara tillräckligt att peka på, att de skogsområden, varom nu är fråga, hava relativt så ringa omfattning, att den ökning i virkestillgången, som därifrån kan framkomma, ej gärna kan utöva någon inverkan på marknadspriset.»

*Yttranden
över de sakkunnigas
förslag.*

De yttranden, som inforrats över de sakkunnigas förslag, hava i övervägande grad varit av tillstyrkande karaktär. Den meningen har dock på vissa håll framkommit, att med avgörandet av den nu framlagda frågan borde anstå i avvaktan på ståndpunktstagande till det under utredning varande spörsmålet om lagstiftningen rörande övriga under lappmarkslagen hörande skogar. Ävenledes har från myndigheter i Norrbottens län uttalats viss tvekan rörande lämpligheten av att upphäva lappmarkslagen beträffande den nordligaste delen av sagda läns kustland. Denna tvekan synes emellertid väsentligen grunda sig på den uppfattningen, att den allmänna skogsvårdslagens i § 18 stadgade möjlighet att åstadkomma förklaring om visst områdes behandling såsom svårförnygrad mark icke beträffande skogarna i berörda del av länet skulle kunna tillämpas.

*Förevarande
förslags
innehåll.*

Efter närmare redogörelse för utredningen i ärendet har departementschefen anfört följande, varav ock framgår den närmare innebörden av Kungl. Maj:ts i förevarande proposition framställda förslag.

»De skäl, som av de sakkunniga framlagts för ett omedelbart överförande till 1923 års skogsvårdslags tillämpningsområde av de under lappmarkslagen lydande skogar, som äro belägna utanför lappmarken samt Särna och Idre socknar av Kopparbergs län, synas mig vara bärande. Den synpunkt, som för de sakkunniga vid frågans avgörande varit mest vägande, har uppenbarligen varit den, att vid all lagstiftning likformighet måste eftersträvas, så att icke de, för vilka lagarna skola gälla, få känslan av olikartad behandling från lagstiftarnas sida, samt att denna likformighet icke får brytas utan att särskilda skäl därtill verkligen föreligga. Denna de sakkunnigas ståndpunkt kan av mig obetingat godtagas. Jag kan ej heller finna, att det föreligger några verkliga skäl för att skogarna å dessa ströhemman skola bibehållas i en undantagsställning gentemot kringliggande i enskild ägo varande skogar. Från skogsbiologisk synpunkt förefinnes ingen skillnad dem emellan och, om man bortser från de i nordligaste delen av Norrbottens kustland belägna ströhemmanen, rörande vilka särskilda förhållanden råda och till vilka jag senare skall återkomma, har icke heller under ärendets behandling gjorts gällande, att hinder av biologisk art skulle råda mot att låta bestämmelserna i 1923 års skogsvårdslag bliva gällande jämväl med avseende å skogarna å ströhemmanen.

Vad angår de skadliga verkningarna av social natur, vilka man befarat skola bliva en följd av den ifrågasatta överflyttningen, torde dessa bliva föga kännbara. Man kan väl näppeligen tänka sig, att frigörandet från utsyningsvängtet av dessa inom ett stort område spridda skogar om samman-

lagt något över 200,000 hektar skulle komma att för framtiden i större mån påverka arbetsmarknaden. Farhågorna för att skogsägarnas ekonomi i allmänhet skulle försämrans genom alltför stora avverkningar torde icke behöva vara större i fråga om förevarande skogar än de intill dem liggande, under skogsvårdslagen redan lydande marker.

Såsom skäl emot utsyningstvångets upphävande och ströhemmansskogarnas inordnande under allmänna skogsvårdslagen hava jämväl andragits de särskilda omständigheter, under vilka utsyningstvånget å dessa skogar tillkommit. Enligt min mening har emellertid frågan om utsyningstvångets innebörd, vilken fråga ju är föremål för skiljaktiga meningar, i förevarande fall huvudsakligen historiskt intresse och bör icke tillmätas större betydelse, när huvudändamålet är att tillse, att skogen kommer under en vård och tillsyn som överensstämmer med statens intressen av skogens bevarande samtidigt som den enskildes krav på upprätthållande av enhetliga bestämmelser för de skogar, som i biologiskt och klimatiskt hänseende äro likställda, tillgodoses.

Såsom ytterligare stöd för min mening att biträda de sakkunnigas ståndpunkt vill jag framhålla, att såväl länsstyrelserna som skogsvårdsstyrelserna i de båda nordligaste länen funnit, att allmänna skogsvårdslagen därstädes i stort sett visat sig hava goda verkningar. Man äger jämväl rätt att vänta, att ett överflyttande av ströhemmanen till skogsvårdsstyrelsernas arbetsområde skall få till följd, att å dessa hemman föryngringsåtgärder och andra behövligen arbeten till skogsvårdens höjande skola komma till stånd i avsevärt större omfattning än vad tidigare skett. Man kan icke bortse ifrån det förhållandet, att skogsstatens huvuduppgift självfallet måste vara förvaltandet av statens egna fastigheter. Tillsynen och kontrollen över enskildas skogar, däribland ströhemmanen, måste därför, när särskilda skäl icke kräva undantag, bliva en andra hands uppgift för skogsstaten samt för denna komma att kännas huvudsakligen betungande och detta alltmör i den mån krav på intensivare skogsvård framkommer. För skogsvårdsstyrelserna åter måste tillsynen över enskildas skogar alltid bliva en första hands uppgift, då ju dessa organisationer äro tillskapade för detta ändamål.

I likhet med de sakkunniga anser jag ifrågakvarande överflyttning från lappmarkslagen till 1923 års skogsvårdslag böra begränsas till att avse allenast enskilda skogar. Det måste nämligen anses olämpligt, att med avseende å de allmänna skogar, för vilka lappmarkslagen gäller och beträffande vilka staten har särskilda intressen, för närvarande vidtagas sådana åtgärder, att tillsynen över dem skulle avhändas skogsstaten.

De i ärendet hörda lokala myndigheterna inom Norrbottens län hava uttalat, att inom nordligaste delen av länets kustland skogarna i viss omfattning hade karaktären av svårföryngrade, samt att därför betänkligheter måste hysas mot att nu lägga ströhemmanen därstädes under allmänna skogsvårdslagen. Skogsvårdsstyrelsen har å karta markerat det område — omfattande delar av Pajala och Junosuando socknar — som sålunda enligt dess förmenande borde på grund av sin svårföryngrade karaktär bibehållas under lappmarkslagen. Detta område omfattar enligt verkställd utredning omkring 100,000 hektar enskilda skogar. Därav utgöras emellertid 64,000 hektar av sådana skogar, som redan nu lyda under allmänna skogsvårdslagen, under det att blott 36,000 hektar tillhöra lappmarkslagens tillämpningsområde. Därtill kommer, vilket jämväl påvisats av centralrådet för skogsvårdsstyrelsernas förbund, att de hemmansskogar, som i skogsvårdsstyrelsens utredning betecknats som särskilt svårföryngrade, i flertalet fall

redan nu innehavas med fri dispositionsrätt, under det att flertalet av de ofria skogarna ligga inom områden, som skogsvårdsstyrelsen betecknat som biologiskt bättre lottade. Vid sådant förhållande samt då de sakkunniga vid sin resa i förevarande trakter kommit till den bestämda uppfattningen, att behov icke föreligger att bibehålla ströhemmanen därstädes under lappmarkslagen, finner jag mig sakna anledning att föreslå åtgärder i sådan riktning. Denna ståndpunkt finner jag så mycket mer motiverad som Kungl. Maj:t, därest föryngringssvårigheter i anförd omfattning skulle föreligga, torde vara oförhållande att efter hemställan av vederbörande skogsvårdsstyrelse för de inom ifrågasvarande trakter belägna skogar meddela sådant förordnande, som omtalas i skogsvårdslagens § 18, därest behov därav visas föreligga.

Någon rubbning i revirindelning eller med avseende å den ordinarie personalen å reviren synes knappast påkallas av den nu ifrågasatta överflyttningen av skogsmarker. Däremot torde inskränkningar kunna ske beträffande den extra personalen inom reviren. Vad angår det ökade arbete, som kommer att åligga skogsvårdsstyrelserna, torde viss ökning i dessas arbetskrafter komma att erfordras. Man torde härvid hava rätt att förvänta, att skogsstatens övertaliga personal i största möjliga utsträckning tages i anspråk av skogsvårdsstyrelserna.

Ströhemmanens överflyttande från domänstyrelsens till skogsvårdsstyrelsernas överinseende medför en avsevärd förenkling i administrativt hänseende, varigenom statens förvaltningskostnader i viss utsträckning komma att nedbringas. Svårigheter torde dock föreligga att på förhand tillförlitligt beräkna storleken av denna besparing.

Enligt inom domänstyrelsen verkställd utredning kunna de årliga kostnaderna för lappmarkslagens handhavande i vad ströhemmanen angår för närvarande beräknas till 67,010 kronor. Därav skulle 36,447 kronor belöpa å Norrbottens län, 17,899 kronor å Västerbottens län samt 12,664 kronor å Västernorrlands och Jämtlands län. Från ströhemmanen influerna utsyningsavgifter hava under år 1927 uppgått till 9,153 kronor, och detta belopp torde kunna anses utgöra ett ungefärligt riktigt medeltal. Domänverkets utgifter skulle sålunda, genom att vården om skogarna å ströhemmanen bortfölla, årligen minskas med omkring 57,850 kronor. Detta belopp får nog anses vara lågt beräknat. Till jämförelse kan påpekas, att i den till 1924 års riksdag framlagda propositionen nr 95 dåvarande chefen för jordbruksdepartementet beräknade domänfondens årliga kostnader för ströhemmanens skogar till omkring 80,000 kronor.

Å andra sidan måste man naturligtvis räkna med förhöjda utgifter för skogsvårdsstyrelserna i samma mån som dessas arbetsuppgifter ökas. Vad Västernorrlands, Jämtlands och Västerbottens län beträffar synes denna ökning knappast bliva så betydande, att den icke torde kunna tillgodoses inom den nuvarande finansiella ramen med den stegring av skogsvårdsavgifter samt andel i statsanslag, som blir en följd av arealökningen. För Norrbottens län kommer däremot saken att ställa sig annorlunda. Här blir ökningen av arbetsbördan relativt mycket större utan att inkomsterna i motsvarande mån komma att stiga. Saken är nämligen den, att inkomsterna av skogsvårdsavgifter från de avsides belägna skogar med låga rotvärden, varom här är fråga, bliva synnerligen obetydliga. De hava uppskattats att uppgå till allenast omkring 2,000 kronor årligen. Genom centralrådet för skogsvårdsstyrelsernas förbund har verkställts utredning för beräkning av de ökade utgifter, skogsvårdsstyrelsen i Norrbottens län skulle åsamkas på

grund av de nytillkomna ströhemmanen. Enligt denna utredning skulle sagda utgifter årligen komma att belöpa sig till omkring 35,000 kronor. För Norrbottens län skulle i anslutning till denna beräkning framdeles komma att erfordras ett ej oväsentligt ökat årligt anslag.

Av de skäl, som härovan framlagts, har jag funnit mig böra förorda, att ströhemmanen på sätt de sakkunniga föreslagit nu överföras till 1923 års skogsvårdslags tillämpningsområde. I överensstämmelse härmed har jag låtit utarbета förslag till sådan ändring av 1 § i lappmarkslagen, att denna lag icke längre skall vara tillämplig å enskilda skogar belägna utom lappmarken samt Särna och Idre socknar i Kopparbergs län. Jag vill emellertid framhålla, att mitt ställningstagande beträffande nu förevarande skogar icke i någon mån får anses innebära ett ståndpunktstagande till frågan om skogslagstiftningen för själva lappmarken samt Särna och Idre socknar. Nämda trakter få uppenbärigen bedömas efter de särskilda förhållanden, som med avseende å dem äro rådande.

Beträffande tiden för genomförandet av den föreslagna överflyttningen delar jag de sakkunnigas mening, att en tidpunkt bör väljas, då ett visst stillestånd i arbetet i skogarna föreligger. Tiden omkring den 1 maj torde fylla ett sådant krav, varför bestämmelserna föreslås skola träda i kraft den 1 maj 1930.

I likhet med de sakkunniga finner jag vidare vissa övergångsbestämmelser vara erforderliga vid lappmarkslagens ersättande med skogsvårdslagen med avseende å ströhemmanens skogar.

Av allmänna regler följer, att rättsförhållanden, som uppkommit genom avverkningar, vilka ägt rum å här avsedda skogar före skogsvårdslagens ikraftträdande, böra bedömas enligt den vid tiden för avverkningarnas verkställande gällande lagen. Denna grundsats innebär å ena sidan, att något krav å reproduktionsåtgärder enligt skogsvårdslagen ej bör kunna framställas med anledning av dylika avverkningar. Å andra sidan följer därav, dels att vederbörande är pliktig vidtaga sådana åtgärder för skogsvårdens befrämjande, som blivit föreskrivna som villkor för avverkningen, dels ock att överträdelser av lappmarkslagen, som vid berörda avverkningar ägt rum, böra straffas efter sagda lag jämväl efter skogsvårdslagens ikraftträdande. Vidare torde berörda grundsats hava till följd att, därest beträffande sådan avverkning, varom här är fråga, föreskrift enligt 8 § i lappmarkslagen meddelats om överhållande av vissa träd såsom fröträd samt dessa träd vederbörligen märkts, vad i lappmarkslagen är stadgat om förbud mot avverkning av dylika träd och överträdelse av sådant förbud bör fortfara att gälla efter skogsvårdslagens ikraftträdande.

Därest utsyningsförrättning verkställt enligt lappmarkslagen av skogsstatstjänsteman utan att avverkning därefter företagits, bör icke en dylik förrättning komma att sakna betydelse. En sådan utsyning torde böra få giltighet så tillvida, att avverkning i enlighet med utsyningen och med iakttagande av de i samband därmed till äventyrs lämnade föreskrifter må äga rum inom viss begränsad tid, varvid lappmarkslagens och icke allmänna skogsvårdslagens föreskrifter bliva med avseende å avverkningen tillämpliga. Skulle däremot vid avverkning inom den skogstrakt, där utsyning ägt rum, avverkningen utsträckas utöver utsyningen eller i utsyningsprotokollet meddelade föreskrifter frånträdas, böra uteslutande skogsvårdslagens bestämmelser med därav föranledd reproduktionsskyldighet komma till tillämpning beträffande avverkningen. Såsom lämplig tidsbegränsning i berörda avseende torde kunna antagas en tid av fem år.

Vad angår tillstånd till odlingsföretag och föreskrift därom, som av länsstyrelsen meddelats enligt 10 § i lappmarkslagen, synes uppenbart, att även dylika tillstånd och föreskrifter, där de äga giltighet vid tiden för skogsvårdslagens ikraftträdande, böra fortfara att gälla efter sagda tidpunkt. Härvid är emellertid att märka, att tillstånd, som nyss sagts, medför ej blott rätt utan även skyldighet att utföra företaget, som däri avses, i det att vid meddelande av dylikt tillstånd viss tid föreskrives, inom vilken företaget skall vara fullbordat vid äventyr av vite. En underlåtenhet att ställa sig dylik föreskrift till efter rättelse torde jämväl efter skogsvårdslagens ikraftträdande böra medföra en tillämpning av föreskriven vitespåföljd. Härav torde följa att, där sökanden väl fullbordar företaget inom bestämd tid men överskrider tillståndet genom att bedriva avverkning å ett större område än tillståndet avser, detta ej bör föranleda, att tillståndet förfaller, utan allenast hava till påföljd, att skogsvårdslagen erhåller tillämpning å den del av avverkningen, som ej faller under tillståndet. Har avverkning enligt tillståndet ännu ej påbörjats, då skogsvårdslagen träder i kraft, och finner sökanden lämpligare att utföra odlingsföretaget med tillämpning av skogsvårdslagens föreskrifter, torde hinder ej möta för honom att hos länsstyrelsen återkalla ansökningen om företaget med verkan, att tillståndet förfaller.

En del av de bestämmelser i lappmarkslagen, som enligt vad förut nämnts böra förlänas fortsatt giltighet efter skogsvårdslagens ikraftträdande, förutsetta vidtagande av vissa åtgärder av befattningshavare vid skogsstaten. Likaledes förutsettes i lappmarkslagen att vid utförande av odlingsföretag, vartill tillstånd enligt denna lag meddelats, vissa åtgärder böra vidtagas av skogsstatstjänsteman eller genom dennes försorg. Då skogsstatspersonalen efter det skogsvårdslagen vunnit tillämpning å ströhemmanen icke vidare bör tagas i anspråk för dessa hemman, synas förenämnda åtgärder efter nyssnämnda tidpunkt böra ankomma på vederbörande skogsvårdsstyrelser samt deras befattningshavare.

I enlighet med vad sålunda anförts hava i förslaget upptagna övergångsbestämmelser utarbetats.»

Ändring av lappmarkslagens bestämmelser rörande skogsmarks utläggande för odling m. m.

(10 § lappmarkslagen.)

I 10 § lappmarkslagen stadgas, att där ägare eller åbo vill för skogsmarks uppodling till åker eller äng fälla barrträd utöver husbehovet, han därtill skall förvärva tillstånd av vederbörande länsstyrelse. Meddelas tillstånd, skall länsstyrelsen utsätta viss tid, inom vilken odlingen vid vite skall vara fullbordad. Länsstyrelsens prövning i ärendet skall grunda sig på av vederbörande skogstjänsteman eller kronobetjänt avgivet yttrande samt föregås av besiktning, som skall verkställas antingen av endera av nyssnämnda personer eller av lantmätare, lantbruksingenjör eller jordbrukskonsulent eller av två trovärdiga män. Virket skall, innan det avföres från avverkningsplatsen, stämplas samt skall avräknas vid den utsyning, som i övrigt kan ske å fastigheten.

Emellertid innehåller lagen den 22 juni 1921 om ströängars indragande till kronan stadgande, att vederlag för ströäng, som indrages till kronan, utgår medelst bekostande av odling å den fastighet, vartill ängen hör. Därvid uppkommande frågor rörande området för odlingen samt om planen för odlingen handläggas och avgöras av den så kallade ströängsnämnden. Denna

består av en lantmätare, en jordbrukskonsulent eller annan person med jämförlig utbildning samt en person, som utan att behöva äga dylik utbildning besitter praktisk insikt i lappmarkernas jordbruksförhållanden. Ersättning för odlingsarbetet utbetalas med $\frac{1}{5}$ vid arbetets påbörjande, med $\frac{2}{5}$, när arbete motsvarande halva beräknade kostnaden fullgjorts, och med $\frac{2}{5}$, då arbetet avslutats. Det åligger den i ströängsnämnden tjänstgörande lantmätaren att viss tid efter förrättningens avslutande till vederbörande revirförvaltaren översända de till förrättningen hörande koncepthandlingarna, var-efter det åligger revirförvaltaren att granska handlingarna samt att, där han finner sådant påkallat, å kronans vägnar fullfölja talan mot förrättningen.

Kungl. Maj:ts förslag, vilket grundar sig på en av länsstyrelsen i Västerbotten gjord framställning, som biträts av i ärendet hörda myndigheter även-som förut omförmälda skogssakkunniga, går ut på att från i 10 § lappmarks-lagen föreskriven besiktning ävensom föreläggande av vite att fullgöra od-lingsarbetet undantaga sådan odling, som jämlikt lagen den 22 juni 1921 skulle utgöra vederlag för till kronan indragen ströäng. Berörda kontroll-åtgärder hava nämligen ansetts icke vara av behovet påkallade i fråga om dylik odling och innebära därför ett onödigt betungande av markägaren.

De skäl, som i den föreliggande propositionen anförts till stöd för ett överförande av vissa ströhemman under lappmarkslagen till den allmänna skogsvårdslagen, anser utskottet bärande. I anslutning till den tanke, som framföres i motionen II: 434, håller utskottet emellertid före, att med-givande till väsentligt friare förfogande över skogstillgångarna å de hit-tills under lappmarkslagen lydande skogarna icke bör ske, utan att sam-tidigt överväges, huruvida icke något vederlag bör lämnas i fråga om sådana skogar, som icke utgöra stöd för jordbruk, d. v. s. huvudsakligen de skogar, som nu ägas av skogsbolag. Ett dylikt vederlag synes böra få helt disponeras till stöd för jordbruket i de orter, medgivandet skulle komma att beröra. Frågan om detta vederlag och de närmare bestämmel-serna härom torde böra bliva föremål för utredning genom Kungl. Maj:ts försorg. Med hänsyn till önskvärheten av att så snart möjligt är kunna lämna den jordbruksidkande befolkningen det medgivande till friare för-foganderätt över ifrågavarande skogar, som propositionen innebär, torde det vara önskvärt, att denna utredning verkställles så skyndsamt, att för-slag i ärendet kan underställas nästkommande riksdag. I avbidan på resultatet av denna utredning torde alltså böra anstå med ändring av lappmarkslagens giltighetsområde, och utskottet kan alltså icke nu till-styrka Kungl. Maj:ts förslag i denna del.

Utskottet.

Vad i propositionen föreslagits rörande ändring av lappmarkslagens

bestämmelser i fråga om skogsmarks utläggande för odling m. m. föranleder icke någon erinran från utskottets sida.

Under hänvisning till vad ovan anförts hemställer utskottet,

att riksdagen må,

1) med tillkännagivande att förevarande proposition icke kunnat i oförändrat skick av riksdagen bifallas, för sin del godkänna ett såsom bilaga till detta utlåtande fogat förslag till förordning om ändrad lydelse av 10 § i förordningen den 18 juni 1915 (nr 251) angående utsyning å viss skog inom Västerbottens och Norrbottens läns lappmarker m. fl. områden;

2) med anledning av motionen II: 434, i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, att Kungl. Maj:t ville efter i saken verkställd utredning — varvid bör övervägas huruvida såsom villkor för överförande av skog, som icke utgör stöd för jordbruk, bör uppställas skyldighet för ägaren att till statsverket erlægga lämpligt vederlag — för nästkommande riksdag framlägga förslag till omedelbart överförande till 1923 års skogsvårdslags tillämplighetsområde av de under lappmarkslagen lydande skogar, som äro belägna utanför lappmarken samt Särna och Idre socknar av Kopparbergs län.

Stockholm den 23 maj 1929.

På jordbruksutskottets vägnar:

C. J. JOHANSSON.

Vid detta ärendes slutbehandling hava närvarit:

från första kammaren: herrar *Sederholm*, *Nilsson* i Kabbarp, *Andersson* i Fältenborg, *Tjällgren*, *von Stockenström*, *Granath*, *Gabrielsson*, *Kropp* och *Anders Henriksson*; samt

från andra kammaren: herrar *Johansson* i Uppmälby, *Hedlund* i Häste, *Sköld*, *Svensson* i Grönvik, *Månsson* i Erlandsro, *Björk* i Tryde, *Gustafson* i Vimmerby och *Pehrsson* i Bramstorp.

Reservationer:

1) av herrar *Sederholm, Andersson* i Fältenborg, *von Stockenström, Gabriellsson, Hedlund* i Häste, *Månsson* i Erlandsro och *Gustafson* i Vimmerby, som ansett, att utskottets utlåtande bort hava följande lydelse:

Såsom framgår av förestående redogörelse förordade 1927 års jordbruksutskott, under yrkande om avslag å Kungl. Maj:ts förslag till ny lappmarkslag med oförändrat giltighetsområde, dels utarbetandet enligt vissa angivna riktlinjer av ny skogsvårdslag för inom lappmarkerna belägna enskilda skogar, dels — i anslutning till 1923 års riksdags ståndpunkt — undersökning om överförande till den allmänna skogsvårdslagen av de utom lappmarkerna belägna enskilda skogar, beträffande vilka ur skogsbiologisk synpunkt hinder härför icke mötte. Som sin principiella uppfattning i sistberörda hänseende angav utskottet, att en särslagstiftning av lappmarkslagens art icke borde vara till sitt giltighetsområde vidare än som för tillgodoseende av det därmed avsedda syftet kunde anses nödvändigt. De av utskottet sålunda och i övrigt utvecklade skälen för ett överförande av ströhemman under lappmarkslagen till den allmänna skogsvårdslagen torde alltjämt äga full giltighet. Den utsträckning, vari ett dylikt överförande enligt det nu framlagda förslaget skulle äga rum, finner utskottet med hänsyn till den nu verkställda utredningens resultat väl avvägd. Allenast beträffande de nordligaste delarna av Norrbottens läns kustland hava överhuvud under utredningens gång mera sakliga motiv anförts för lappmarkslagens bibehållande. På sätt närmare framgår av den i propositionen härför lämnade redogörelsen synas emellertid de farhågor, som i detta stycke av vissa myndigheter uttalats, väsentligen hava grundats på tvekan, huruvida 18 § i den allmänna skogsvårdslagen skulle kunna tillämpas i fråga om skogar i berörda trakter. Departementschefen har emellertid uttalat, att Kungl. Maj:t torde vara oförhindrad att även för dessa skogar meddela sådant förordnande, som omtalas i sagda paragraf. Utskottet delar denna uppfattning och har vid sådant förhållande och med hänsyn till vad beträffande sagda skogar i övrigt blivit utrett — bland annat den omständigheten, att dessa skulle komma att utgöra allenast en mindre del av de redan under skogsvårdslagen lydande å samma område belägna skogarna — icke funnit sig böra härutinnan ifrågasätta någon avvikelse från Kungl. Maj:ts förslag.

Utskottet övergår härefter till att yttra sig över de särskilda förslag, som i det föreliggande ärendet framförts i motionen II: 434. Motionärens uppfattning ansluter sig nära till den under utredningens gång av vissa myndigheter intagna ståndpunkten, att med avgörandet av den förevarande frågan

borde anstå i avvaktan på lösandet av det spörsmål rörande lagstiftningen för de övriga under lappmarkslagen lydande skogar, som fortfarande är föremål för utredning av 1927 års sakkunniga. Såväl av berörda myndigheters uttalanden som av vad i motionen anföres synes framgå, att några sakliga invändningar knappast resas mot åtgärden att överföra ifrågavarande ströhemman till den allmänna skogsvårdslagen. Men det göres gällande, att detta överförande nu skulle prejudicera de avgöranden, som i sinom tid förestå beträffande lappmarkslagen i övrigt. Denna uppfattning kan utskottet icke biträda, alldenstund utskottet liksom tidigare gör en bestämd skillnad mellan dessa olika problem. Enligt utskottets tanke föreligga inga vägande skäl att längre undanskjuta upptagandet till slutlig behandling av den redan för åtskilliga år sedan väckta och numera på ett enligt utskottets mening tillfredsställande sätt utredda frågan om ströhemmanens överförande till skogsvårdslagen. I detta sammanhang vill utskottet emellertid understryka departementschefens bestämda uttalande, att ställningstagandet beträffande nu förevarande skogar icke i någon mån får anses innebära ett ståndpunktstagande till frågan om skogslagstiftningen för själva lappmarken och Särna och Idre socknar i Kopparbergs län. Utskottet håller sålunda före, att, då obestridliga skäl för överförande av skogarna å ifrågavarande ströhemman till den allmänna skogsvårdslagen föreligga, sådan överföring också bör utan ytterligare uppskov äga rum. Att under angivna förhållanden göra detta ärende beroende av frågan om skogslagstiftning för de övriga under lappmarkslagen nu lydande skogar synes utskottet knappast förenligt med billighet — icke minst med hänsyn till sistnämnda frågas synnerligen invecklade och svårlösta beskaffenhet. Utskottets uppfattning i detta hänseende rubbas icke heller genom den av motionären framförda tanken, att i händelse av ett eventuellt frigivande i en framtid jämväl av de övriga under lappmarkslagen hörande skogarna något vederlag — såvitt nämligen rör trävarubolag — svarande mot den för markägaren uppstående ekonomiska vinsten av frigivandet borde uttagas. Utskottet får härvid särskilt framhålla, att vad som väl närmast skulle kunna åberopas som stöd för denna tanke — att kronan vid den ursprungliga skogstilldelningen med hänsyn till utsynings tvånget lagt till större skogsarealer än eljest skulle hava skett — överhuvud icke har avseende å de till nu ifrågavarande ströhemman hörande skogarna, vilka såsom förut omförmälts uppkommit i annan ordning. I den mån motionärens tanke kan anses hava något fog för sig är den således enligt utskottets mening helt och hållet att hänföra till frågorna om förändrad skogslagstiftning för de övriga lappmarksskogarna. Med den uppfattning utskottet alltså i detta avseende hyser, har utskottet icke heller ansett sig kunna förorda motionärens skrivelseförslag. Härvid vill utskottet emellertid framhålla, att det ledande motivet i motionen — omsorgen om de sociala förhållanden i lappmarkerna i händelse av ändrad skogslagstiftning i en framtid för dessa trakter — måste anses vara i de här förut återgivna direktiven till de sakkunniga noga beaktat och framhävt; vartill kommer att bland de sak-

kunniga ortsbefolkningens intressen finnas särskilt representerade. Då utredningen vidare uttryckligen förklarats skola vara förutsättningslös, torde — såvitt utskottet kan finna — hinder icke möta för de sakkunniga att jämväl undersöka motionärens uppslag, därest skäl därtill anses föreligga.

Utskottet har alltså funnit sig böra i oförändrat skick godkänna vad Kungl. Maj:t föreslagit i fråga om inskränkning av lappmarkslagens giltighetsområde och har icke heller något att erinra mot de i detta hänseende föreslagna övergångsbestämmelserna.

Vad som anförts till stöd för förslaget till ändring av bestämmelserna i 10 § lappmarkslagen rörande skogsmarks utläggande för odling, finner utskottet fullt klarlägga lämpligheten av sådan ändring. Utskottet tillstyrker därför propositionen även i denna del.

Under återopande av det anförda hemställer utskottet,

att riksdagen med avslag av motionen II: 434 må bifalla förevarande proposition.

2) av herrar *Johansson* i Uppmälby, *Nilsson* i Kabbarp, *Granath*, *Kropp*, *Sköld* och *Björk* i Tryde, som anført följande:

Vi hava inom utskottet hävdadt den meningen, att frågan om skogsvårdslagstiftningen för de s. k. ströhemmanen bort upptagas till avgörande i samband med frågan om den s. k. lappmarkslagstiftningen i dess helhet. Då vi emellertid icke kunnat vinna allmänare anslutning till denna tanke, men *utskottets förevarande förslag* i viss mån tillmötesgår denna vår mening, hava vi anslutit oss till nämnda förslag, detta så mycket mera som däri genom frågan om ett eventuellt vederlag i vissa fall vid övergång till en friare skogsvårdslagstiftning torde, vilket vi anse ändamålsenligt, komma under övervägande.

3) av herr *Henriksson*.

Bilaga.
(Utskottets förslag.)

Förslag

till

förordning om ändrad lydelse av 10 § i förordningen den 18 juni 1915 (nr 251) angående utsyning å viss skog inom Västerbottens och Norrbottens läns lappmarker med flera områden.

Härigenom förordnas, att 10 § i förordningen den 18 juni 1915 angående utsyning å viss skog inom Västerbottens och Norrbottens läns lappmarker med flera områden skall erhålla följande ändrade lydelse.

10 §.

Har jämlikt lagen den 22 juni 1921 om ströängars indragande till kronan bestämts, att vederlag för ströäng, som indrages till kronan, skall utgå medelst bekostande av odling å område som utgör skogsmark, må fastighetsägaren eller åbon utan hinder av bestämmelserna i denna förordning avverka å området växande barrträd. Sålunda avverkat virke skall, i den mån det icke tagas i anspråk för fastighetens och därmed sambrukad fastighets oundgängliga husbehov, genom vederbörande skogstjänstemans försorg stämpas, innan virket avföres, samt avräknas vid utsyning i övrigt å fastigheten.

Vill fastighetsägare eller åbo eljest för skogsmarks uppodling till åker eller äng fälla barrträd utöver fastighetens eller därmed sambrukad fastighets oundgängliga husbehov, göra anmälan därom hos vederbörande skogstjänsteman; och åligge det denne att, så snart det lämpligen kan ske i sammanhang med annan tjänsteförrättning i orten, verkställa undersökning å den uppgivna odlingsmarken till utrönande av dess läge, storlek, beskaffenhet och tjänlighet till odling samt därefter till Konungens befallningshavande insända instrumentet över undersökningen med uppgift å den tid, som anses erforderlig för odlingens fullbordande, jämte det yttrande i övrigt, vartill undersökningen kan föranleda. Önskar sökanden vinna snabbare handläggning av ärendet, äge han på egen bekostnad antingen för undersökning å marken påkalla skyndsamt åtgärd av vederbörande skogstjänsteman eller kronobetjänt, varefter denne med ärendet vidare förfar i den ordning ovan stadgas, eller ock låta undersökningen verkställas av lantmätare, lantbruksingenjör, jordbrukskonsulent eller två andra trovärdiga män samt insända däröver avgivet intyg jämte ansökning i ärendet till endera av förstnämnda tjänstemän, som har att med eget yttrande befordra ansökningen till Konungens befallningshavandes prövning.

Finner Konungens befallningshavande det tillämnade odlingsföretaget vara av beskaffenhet, att den sökta avverkningen bör medgivas, meddele Konungens befallningshavande tillstånd därtill med utsättande av viss tid, inom vilken vid vite, som Konungens befallningshavande äger bestämma, odlingen skall vara fullbordad; skolande underrättelse om Konungens befallningshavandes beslut i ärendet meddelas skogstjänstemannen för sökandens förständigande. Virket skall, innan det avföres, genom skogstjänstemannens försorg stämplas. Vad sålunda stämplats skall avräknas vid utsyning i övrigt å fastigheten.

Denna förordning skall träda i kraft den 1 juli 1929.

Bilaga.

(Kungl. Maj:ts förslag.)

Förslag

till

Förordning om ändrad lydelse av 1 och 10 §§ i förordningen den 18 juni 1915 (nr 251) angående utsyning å viss skog inom Västerbottens och Norrbottens läns lappmarker med flera områden.

Härigenom förordnas, att 1 och 10 §§ i förordningen den 18 juni 1915 angående utsyning å viss skog inom Västerbottens och Norrbottens läns lappmarker med flera områden skola erhålla följande ändrade lydelse.

1 §.

Å följande fastigheter, nämligen

1) skatte- och frälsehemman samt lägenheter av skatte- eller frälsenatur inom Västerbottens och Norrbottens läns lappmarker samt inom Särna och Idre socknar av Kopparbergs län, allmännings- och husbehovsskogar dock undantagna; samt

2) inom de sex norra länen belägna kronohemman och kronobyggen under stadgad åborätt,

skola vederbörande rättsägare med avseende å dispositionsrätten över skogen vara underkastade de inskränkningar, som i denna förordning stadgas.

10 §.

Har jämlikt lagen den 22 juni 1921 om ströängars indragande till kronan bestämts, att vederlag för ströäng, som indrages till kronan, skall utgå medelst bekostande av odling å område som utgör skogsmark, må fastighetsägaren eller åbon utan hinder av bestämmelserna i denna förordning avverka å området växande barrträd. Sålunda avverkat virke skall, i den mån det icke tagas i anspråk för fastighetens och därmed sambrukad fastighets oundgängliga husbehov, genom vederbörande skogstjänstemans försorg stämplas, innan virket avföres, samt avräknas vid utsyning i övrigt å fastigheten.

Vill fastighetsägare eller åbo eljest för skogsmarks uppodling till åker eller äng fälla barrträd utöver fastighetens eller därmed sambrukad fastighets oundgängliga husbehov, göra anmälan därom hos vederbörande skogstjänsteman; och åligge det denne att, så snart det lämpligen kan ske i sammanhang med annan tjänsteförrättning i orten, verkställa undersökning å den uppgivna odlingsmarken till utrönande av dess läge, storlek, beskaffenhet och tjänlighet till odling samt därefter till Konungens be-

fallningshavande insända instrumentet över undersökningen med uppgift å den tid, som anses erforderlig för odlingens fullbordande, jämte det yttrande i övrigt, vartill undersökningen kan föranleda. Önskar sökanden vinna snabbare handläggning av ärendet, äge han på egen bekostnad antingen för undersökning å marken påkalla skyndsamt åtgärd av vederbörande skogstjänsteman eller kronobetjänt, varefter denne med ärendet vidare förfar i den ordning ovan stadgas, eller ock låta undersökningen verkställas av lantmätare, lantbruksingenjör, jordbrukskonsulent eller två andra trovärdiga män samt insända däröver avgivet intyg jämte ansökning i ärendet till endera av förstnämnda tjänstemän, som har att med eget yttrande befordra ansökningen till Konungens befallningshavandes prövning.

Finner Konungens befallningshavande det tillämnade odlingsföretaget vara av beskaffenhet, att den sökta avverkningen bör medgivas, meddele Konungens befallningshavande tillstånd därtill med utsättande av viss tid, inom vilken vid vite, som Konungens befallningshavande äger bestämma, odlingen skall vara fullbordad; skolande underrättelse om Konungens befallningshavandes beslut i ärendet meddelas skogstjänstemannen för sökandens förstärkning. Virket skall, innan det avföres, genom skogstjänstemannens försorg stämplas. Vad sålunda stämplat skall avräknas vid utsynning i övrigt å fastigheten.

Denna förordning skall träda i kraft, i vad den avser ändring i 10 § den 1 juli 1929 samt vad angår övriga delar den 1 maj 1930. Dock skall med avseende å fastighet, beträffande vilken förordningen den 18 juni 1915 icke längre skall vara tillämplig, iakttagas.

1) Beträffande avverkning, som ägt rum före den 1 maj 1930, skola förut gällande bestämmelser äga tillämpning.

2) Har utsynning verkställts enligt förordningen den 18 juni 1915 men avverkning ej utförts före den 1 maj 1930, må avverkning jämlikt förut gällande bestämmelser verkställas jämväl därefter, dock icke senare än inom fem år från det utsyningsförrättningen avslutats.

3) Tillstånd till odlingsföretag samt föreskrift därom, som meddelats enligt förordningen den 18 juni 1915 och ej upphört att gälla före den 1 maj 1930, skola äga fortsatt giltighet därefter.

4) Vad i förordningen den 18 juni 1915 är stadgat om befogenhet eller skyldighet för befattningshavare vid skogsstaten att vidtaga eller föranstalta om viss åtgärd, skall efter den 1 maj 1930 i fall, där sagda förordning eller enligt densamma meddelat tillstånd eller föreskrift äger fortsatt giltighet, i stället gälla om vederbörande skogsvårdsstyrelse samt, vad angår rätt att taga i beslag virke, som skall anses förbrutet, jämväl om hos denna anställd befattningshavare med skoglig utbildning.
